

למידה בונה אדם

המזכירות הפדגוגית
אגף א' – מורשת חברה ורוח
תחום דעת אזרחות

מדינת ישראל
משרד החינוך

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל פדגוגי אגף בכיר
שירות פסיכולוגי ייעוצי
אגף לקויות למידה והפרעת קשב

תמוז תשפ"ד, יולי 2024

**התאמות בדרכי היבחנות לתלמידים עם לקויות למידה ו/או הפרעת קשב
בתחום הדעת אזרחות**

התהליכים הנוגעים בהיבטים השונים בטיפול בתלמידים עם לקויות למידה והפרעת קשב מצריכים התערבות וסיוע בתהליכי למידה, והם ביטוי לעידן שבו ההתערבות, הטיפול וההתקדמות של התלמיד קודמים לשימוש בהתאמות בדרכי היבחנות. לשם כך נדרשת התארגנות מערכתית ועבודת צוות סדירה בכל הקשור לטיפול בתלמידים אלו.

מסמך זה כולל שני חלקים

(א) היערכות בית ספרית לתהליכים הנוגעים בטיפול בתלמידים עם לקויות למידה ו/או הפרעת קשב, המצריכים התערבות וסיוע בתהליכי למידה ובדיקת נחיצות והגשת בקשה למתן התאמות בדרכי היבחנות.
(ב) הנחיות ליישום ההתאמות בדרכי היבחנות במועד חורף וקיץ תשפ"ה.

חלק א

היערכות, בדיקה ובקרה לקראת בחינות הבגרות (יש להתעדכן מידי שנה בחוזר הנהלים של אגף לקויות למידה):

התאמות בדרכי היבחנות לתלמידים עם לקויות למידה והפרעת קשב נועדו לפצות על קשיים ממקור נוירולוגי, הגורמים להפרעת למידה שאינה מאפשרת את הבעת הידע הקיים. ההתאמות מאפשרות לתלמידים אלו לעקוף את תחומי הקושי ללא המגבלות הנובעות מהלקות ולתת ביטוי הולם לידיע שרכשו. יחד עם זאת, אם אובחנה אצל התלמיד לקות למידה, אין משתמע בהכרח, כי קיימת הפרעת למידה. מרבית התלמידים יצליחו ללמוד ולהתקדם ולהביע את ידיעותיהם בעזרת האסטרטגיות ודרכי פיצוי שרכשו ולא יזדקקו לשימוש בהתאמות בדרכי היבחנות.

כאשר המורה מזהה פערים בין הידע שהתלמיד רכש לבין יכולתו לבטא את הידע, חשוב לקיים היוועצות בצוות המקצועי ולתכנן עבור התלמיד תכנית התערבות שתאפשר למידה עצמאית באמצעות הקניית אסטרטגיות למידה, ארגון ותכנון.

אם לאחר ההתערבות שינון והתנסות עדיין עולה שאלה בדבר נחיצות ההתאמות בדרכי היבחנות, ניתן לבדוק זאת לאחר שקיימת הסכמה בצוות כי:

- קיים ידע בתחום הדעת
- השערת הצוות היא כי אין מקור אחר המעכב את הבעת הידע
- זוהו נקודות החוזק ואין בהם בכדי לסייע לתלמיד לעקוף את הקושי בהבעת הידע

למידה בונה אדם

המזכירות הפדגוגית
אגף א' – מורשת חברה ורוח
תחום דעת אזרחות

מדינת ישראל
משרד החינוך

מדינת ישראל

משרד החינוך

מינהל פדגוגי אגף בכיר

שירות פסיכולוגי ייעוצי

אגף לקויות למידה והפרעת קשב

- התלמיד עבר התערבות הכוללת משוב ובקרה ועדיין אינו מצליח להביע את ידיעותיו
- מבחן ללא התאמות אינו מאפשר את הבעת הידע

חלק ב

התאמות בדרכי היבחנות הקיימות בתחום הדעת: אזרחות

עבור תלמידי יא- יב- תשפ"ה - עולם ישן

- התאמות המתייחסות לשינויים בתנאי הבחינה: הארכת זמן בשיעור 25%, הגדלת שאלון הבחינה.
- התאמות המתייחסות לשינויים בתנאי הבחינה, דרך ההצגה, במתן תגובה ובתוכן: השמעת שאלון הבחינה, הקלדת תשובות הבחינה על גבי מחשב, בחינה בעל פה, מבחן מותאם.
- מבחן בע"פ - ההתאמה מיושמת על ידי מורה המקצוע שאושר לבחון בעל פה ושאינו המורה של התלמיד, ומאושר במאגר בוחנים ומעריכים של המרב"ד.
- בשאלון 034282 לאקסטורנים- אין שאלון מותאם

שאלון 034281 מיושם במערכת ה- i-Test לתלמידים זכאי התאמות. לקראת היבחנות במבחן ב- i-Test קיימת חשיבות רבה לתרגול ולכן חובה על בית הספר לתרגל עם התלמידים את בחינות התרגול וההדמיה של מט"ח על פי לוח הזמנים שמפרסם אגף הבחינות.

שאלוני עולים, הגבר ואקסטורנים (034282, 034272, 034371, 034372) לא מיושמים במערכת ה- i-Test, ולכן יישום ההתאמות: השמעה/הקלדה יתבצע על ידי גורם אנושי.

היבחנות במבחני בגרות פנימיים:

בבחינות הבגרות הפנימיות - עבור תלמידים עם לקויות למידה ו/או הפרעת קשב שאושרו להם ההתאמות בוועדה מחוזית/ במרכזי מל"ל - המבחנים הפנימיים יתקיימו בהתאם לנהלים ולאופן הביצוע בבחינות הבגרות החיצוניות.

מבחן מותאם

זהו מבחן מותאם לתלמידים עם לקות למידה ספציפית המקשה על התלמיד לענות על המבחן במלואו או הפוגעת באיכות התשובות. שאלון הבחינה המותאם הוא השאלון הרגיל וכולל שינויים בכללי המענה כגון: הפחתת סעיף או הגדלת בחירה. הבחינה מתבצעת על גבי טופס הבחינה הרגיל המוגש לכלל התלמידים ובאותו חדר. שימו לב! הבחירה בבחינה מותאמת לא תאפשר להפחית מחומר הלימוד לבחינה. לכן, תלמידים שאושרה להם היבחנות במבחנים מותאמים במקצועות רבי מלל על ידי הוועדה המחוזית/במסגרת התכנית "מלקויות ללמידה", ילמדו את כל החומר הנדרש לבחינות הבגרות במהלך השנה.

למידה בונה אדם

המזכירות הפדגוגית
אגף א' – מורשת חברה ורוח
תחום דעת אזרחות

מדינת ישראל
משרד החינוך

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל פדגוגי אגף בכיר
שירות פסיכולוגי ייעוצי
אגף לקויות למידה והפרעת קשב

להלן אופן המענה על המבחן המותאם במקצוע אזרחות בשאלון 34281 (80%)

מבחן מותאם		מבחן רגיל		
ניקוד לכל שאלה	מספר שאלות שעל התלמיד לענות	ניקוד לכל שאלה	מספר שאלות שעל התלמיד לענות	פרק בבחינה
10 נק' לכל סעיף – סה"כ 20 נק'	שני סעיפים מתוך שתי השאלות (ניתן לבחור סעיף מכל שאלה)	7 נק' לכל סעיף – סה"כ 14 נק'	שני סעיפים מתוך שתי השאלות (ניתן לבחור סעיף מכל שאלה)	פרק ראשון
13 נק'	שתיים מתוך חמש	10 נק'	שתיים מתוך חמש	פרק שני – שאלות ידע קצרות
13 נק'	אחת מתוך חמש	14 נק'	אחת מתוך חמש	פרק שני – שאלת אשכול
13 נק'	אחת מתוך שלוש	13 נק'	שתיים מתוך שלוש	פרק שלישי – קטע אנסין
13 נק'	אחת מתוך שלוש	13 נק'	אחת מתוך שלוש	פרק רביעי – שאלות אירוע קצרות
13 נק'	אחת מתוך שתיים	13 נק'	אחת מתוך שתיים	פרק רביעי – שאלת עמדה
98 נק' + 2 נק' בונוס = 100 נקודות	שבע שאלות	100 נק'	שמונה שאלות	סך הכל

למידה בונה אדם

המזכירות הפדגוגית
אגף א' – מורשת חברה ורוח
תחום דעת אזרחות

מדינת ישראל
משרד החינוך

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל פדגוגי אגף בכיר
שירות פסיכולוגי ייעוצי
אגף לקויות למידה והפרעת קשב

להלן אופן המענה על המבחן מותאם במקצוע אזרחות יחידות הגבר בשאלון 034371

מבחן מותאם		מבחן רגיל		
ניקוד עבור כל שאלה	מספר השאלות שעל התלמיד לענות	ניקוד עבור כל שאלה	מספר השאלות שעל התלמיד לענות	פרק בבחינה
20 נקודות	אחת מתוך אחת	20 נקודות	אחת מתוך אחת	פרק ראשון- שאלת חובה
15 נקודות	אחת מתוך שתיים	15 נקודות	אחת מתוך שתיים	פרק ראשון
15 נקודות	אחת מתוך שתיים	15 נקודות	אחת מתוך שתיים	פרק שני
20 נקודות	אחת מתוך שתיים	20 נקודות	אחת מתוך שתיים	פרק שני -שאלות עמדה
15 נקודות	שתיים מתוך חמש	10 נקודות	שלוש מתוך חמש	פרק שלישי- שאלות ידע
100 נקודות	שש שאלות	100 נקודות	שבע שאלות	סך הכל

חוקי מענה למבחן מותאם ביחידות ההגבר שאלון 034372

מבחן מותאם		מבחן רגיל		
ניקוד עבור כל שאלה	מספר השאלות שעל התלמיד לענות	ניקוד עבור כל שאלה	מספר השאלות שעל התלמיד לענות	פרק בבחינה
18 נקודות	אחת מתוך אחת	18 נקודות	אחת מתוך אחת	פרק ראשון- שאלת חובה
20 נקודות	אחת מתוך שלוש	10 נקודות	שתיים מתוך שלוש	פרק ראשון
12 נקודות	אחת מתוך ארבע	6 נקודות	שתיים מתוך ארבע	פרק ראשון -שאלות ידע
18 נקודות	אחת מתוך אחת	18 נקודות	אחת מתוך אחת	פרק שני -שאלת חובה
20 נקודות	אחת מתוך שלוש	10 נקודות	שתיים מתוך שלוש	פרק שני
12 נקודות	אחת מתוך ארבע	6 נקודות	שתיים מתוך ארבע	פרק שני -שאלות ידע
100 נקודות	שש שאלות	100 נקודות	עשר שאלות	סך הכל

למידה בונה אדם

המזכירות הפדגוגית
אגף א' – מורשת חברה ורוח
תחום דעת אזרחות

מדינת ישראל
משרד החינוך

מדינת ישראל

משרד החינוך

מינהל פדגוגי אגף בכיר

שירות פסיכולוגי ייעוצי

אגף לקויות למידה והפרעת קשב

עבור תלמידי שכבת י' תשפ"ה - תכנית הבגרות הגמישה

• שימו לב, המתווה החדש מאפשר היבחנות במקצועות המח"ר בקיץ כיתה י'. בכיתות אלו

נדרשת הערכות בית ספרית והגשה לוועדת התאמות מחוזית בינואר 2025.

- התאמות המתייחסות לשינויים בתנאי הבחינה : הארכת זמן בשיעור 25%, הגדלת שאלון הבחינה.
- התאמות המתייחסות לשינויים בתנאי הבחינה, דרך ההצגה, במתן תגובה ובתוכן: השמעת שאלון הבחינה, הקלדת תשובות הבחינה על גבי מחשב, בחינה בעל פה, מבחן מותאם לשאלון 34271 (מתווה ישן 70%)
- בשאלונים 342215/34225 מתווה חדש – אין שאלונים מותאמים
- מבחן בע"פ - ההתאמה מיושמת על ידי מורה המקצוע שאושר לבחון בעל פה ושאינו המורה של התלמיד, ומאושר במאגר בוחנים ומעריכים של המרב"ד.

שאלון 034271 מיושם במערכת ה- i-Test לתלמידים זכאי התאמות

לקראת היבחנות במבחן ב- iTest קיימת חשיבות רבה לתרגול ולכן חובה על בית הספר לתרגל עם התלמידים את בחינות התרגול וההדמיה של מט"ח על פי לוח הזמנים שמפרסם אגף הבחינות.

שאלוני עולים, הגבר ואקסטרנים (034262, 034272, 034371, 034372) לא מיושמים במערכת ה- i-Test, ולכן יישום ההתאמות השמעה/הקלדה יתבצע על ידי גורם אנושי.

להלן אופן המענה על המבחן מותאם במקצוע אזרחות בשאלון 034271- מתווה ישן (70%)

זהו מבחן מותאם לתלמידים עם הפרעת למידה ספציפית המקשה על התלמיד לענות על המבחן במלואו או הפוגעת באיכות התשובות. שאלון הבחינה המותאם הוא השאלון הרגיל וכולל שינויים בכללי המענה כגון הפחתת סעיף או הגדלת בחירה. הבחינה מתבצעת על גבי טופס הבחינה הרגיל המוגש לכלל התלמידים ובאותו חדר. שימו לב! הבחירה בבחינה מותאמת לא תאפשר להפחית מחומר הלימוד לבחינה. לכן, תלמידים שאושרה להם היבחנות במבחנים מותאמים במקצועות רבי מלל על ידי הוועדה המחוזית/במסגרת התכנית "מלקויות ללמידה", ילמדו את כל החומר הנדרש לבחינות הבגרות במהלך השנה.

למידה בונה אדם

המזכירות הפדגוגית
אגף א' – מורשת חברה ורוח
תחום דעת אזרחות

מדינת ישראל
משרד החינוך

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל פדגוגי אגף בכיר
שירות פסיכולוגי ייעוצי
אגף לקויות למידה והפרעת קשב

להלן אופן המענה על המבחן מותאם במקצוע אזרחות בשאלון 034271 (70%)

מבחן מותאם		מבחן רגיל		
ניקוד לכל שאלה	מספר שאלות שעל התלמיד לענות	ניקוד לכל שאלה	מספר שאלות שעל התלמיד לענות	פרק בבחינה
12 נק' לכל סעיף – סה"כ 24 נק'	שני סעיפים מתוך שתי השאלות (ניתן לבחור סעיף מכל שאלה)	9 נקודות לכל סעיף	שני סעיפים מתוך שתי השאלות (ניתן לבחור סעיף מכל שאלה)	פרק ראשון
13 נק' לכל שאלה- סה"כ 26 נק'	שתיים מתוך חמש	11 נק'	שתיים מתוך חמש	פרק שני – שאלות ידע קצרות
18 נק'	אחת מתוך שלוש	16 נק'	שתיים מתוך שלוש	פרק שלישי – קטע אנסיין
16 נק'	אחת מתוך שלוש	14 נק'	אחת מתוך שלוש	פרק רביעי – שאלות אירוע קצרות
16 נק'	אחת מתוך שתיים	14 נק'	אחת מתוך שתיים	פרק רביעי – שאלת עמדה
100 נק'	שש שאלות	100 נק'	שבע שאלות	סך הכל

ההתאמות שתאשרנה בוועדה (בית ספרית/מחוזית/ערר/ מערך מלי"ל שבשפ"ח) עבור התלמיד, יהיו תקפות בהתאם למצוין באישור ובכפוף לנהלי האגף ללקויות למידה המתעדכנים מידי שנה. תוקף האישור הינו עד תום לימודיו של התלמיד בתיכון ועד גיל 25.

עבור אקסטרוניס, נבחני משנה וכן שאלוני ההגבר, יש לראות בתחילת החוזר. (בהתייחס לשאלונים עבור

תלמידי יא-יב)

למידה בונה אדם

המזכירות הפדגוגית
אגף א' – מורשת חברה ורוח
תחום דעת אזרחות

מדינת ישראל
משרד החינוך

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל פדגוגי אגף בכיר
שירות פסיכולוגי ייעוצי
אגף לקויות למידה והפרעת קשב

קישורים:

[מסמך "יישום התאמות בדרכי היבחנות בבחינות הבגרות לתלמידים עם לקויות למידה והפרעת קשב"](#)

[חוברת "מלקויות ללמידה- התוכנית המערכתית"](#)

[חוברת "מודל התגובה להתערבות"](#)

[מרחב פדגוגי אזרחות](#)

בהצלחה רבה!

עינת אוחיון
מפמ"ר אזרחות
ומנהלת אגף מורשת, חברה ורוח (בפועל)

הילה אהוד מור חיים
מפקחת, ממונה על מערך האבחון וההתאמות
אגף לקויות למידה, שפ"י

יצירת קשר:

לכל שאלה בנוגע לאיתור, התערבות וטיפול בתלמידים עם לקויות למידה והפרעת קשב, ניתן לפנות למדריכים המרכזים המחוזיים בתחום לקויות למידה:

מחוז	שם המדריך/ה	כתובת ליצירת קשר
מחוז ת"א	גב' רחלי פריד, מדריכה מרכזת מחוזית ומרכזת וועדות התאמה מחוזיות	rachelifr@education.gov.il
מחוז מרכז	גב' חווה פלדמן, מדריכה מרכזת מחוזית ומרכזת וועדות התאמה מחוזיות	havafe@education.gov.il
מחוז צפון	גב' אדית ורדי מרכזת וועדות התאמה מחוזיות גב' דנה בן צבי, מדריכה מרכזת מחוזית	aditva@education.gov.il
מחוז חיפה	גב' רויטל לירן-חנוני, מדריכה מרכזת מחוזית ומרכזת וועדות התאמה מחוזיות	revitalha@education.gov.il
מחוז ירושלים + מנח"י	גב' אתי דבש, מרכזת ועדות התאמה מחוזיות גב' רויטל מאור, מדריכה מרכזת מחוזית	etidv@education.gov.il
מחוז דרום	גב' יונית סחייק, מדריכה מרכזת מחוזית ומרכזת וועדות התאמה מחוזיות	yonitsh@education.gov.il
מחוז חרדי	מר בניצי רבי, מדריך מרכז מחוזי	miryamso@education.gov.il

למידה בונה אדם

המזכירות הפדגוגית
אגף א' – מורשת חברה ורוח
תחום דעת אזרחות

מדינת ישראל
משרד החינוך

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל פדגוגי אגף בכיר
שירות פסיכולוגי ייעוצי
אגף לקויות למידה והפרעת קשב

judiese@mchp.gov.il	גב' טל אשר, מדריכה מרכזת מחוזית ומרכזת וועדות התאמה מחוזיות	חינוך התיישבותי
--	---	--------------------

במקרים חריגים בהם לא ניתן מענה מהמחוז ניתן לפנות למדריכות הארציות:

מייל	טלפון	שם המדריכה
hillish@education.gov.il	052-5987182	הילי שמיר
niritmeirmaoz@gmail.com	052-5951787	נרית מאיר טל